Kenyeres Zoltán

A Zengő légypokol

Előfordult, hogy éppen csak bejelentkeztem telefonon, és felmentem a Muraközi utcába, hogy meglátogassam a két öreget. A két öreg persze sokkal fiatalabb volt, mint most én vagyok. Amy elszántan és szótlanul ült a fotelban, eltökélte, hogy nem áll fel, és nem kínál meg egy csésze kávéval. Nem is tette. Sanyival meg beszélgettünk erről, arról. Egyik ilyen alkalommal jelentette ki – már nem emlékszem, miről volt szó –, hogy Babits legszebb verse a *Zengő légypokol*.

Színhelye egy kórházi szoba, de melyik kórházban és mikor? Babitsra úgy gondolunk, mint egy nagy irodalmi vezérre, a Nyugat szerkesztőjére, a Baumgarten-alapítvány urára, akitől tartottak a társai és akinek fiatal írók hada kereste a kegyeit, és jaj volt annak, aki nem viselkedett elég tisztelettudóan. Valójában vékonydongájú, gyenge fizikumú ember volt, gyerekkorától kezdve minduntalan betegeskedett, a legkisebb volt az osztályban, ügyetlen tornász, az első sorozáson mindjárt felmentették, később is, ha megfújta a szél, belázasodott, és ágynak dőlt. Voltak kivételes évei. 1931-ben alig kellett orvosra költenie, de 1932-ben és 33-ban annál többet. Orvosok vették körül, injekció-kúrákra járt, szívpanaszai voltak, vissza-visszatérő influenza gyötörte, hexenschussa támadt, megjárta a Charltét, a Herzog-klinikát, június elejétől szeptember közepéig pedig a János-szanatóriumban feküdt a Városmajor utcában, ahol most a Szív- és Érsebészeti Klinika van. Erről fényképek is maradtak fenn, a Nyugat első, augusztusi számában pedig a *Könyvek Között* című rovatában meg is emlékezett róla. Ez jó színhelye volna ennek a versnek. De nem lehet az. Mert már megjelent a *Versenyt az esztendőkkel* kötetben, olyan versek társaságában, mint *A gondok kereplője*, *Beteg klapancia*, *Mint különös hírmondó*, *Vers a csirkeház mellől, Mint forró csontok a máglyán*, *Csak posta voltál*. Ennek a kötetnek a megjelenéséről pedig már május elején hírt adott a Nyugat, májusban megjelentek az első kritikák is róla. Babits a következő hónapban feküdt be a János-szanatóriumba.

Az irodalomtörténet még nem fedezte fel ezt a verset, külön nem említette meg még senki, nem ismerjük keletkezésének pontos dátumát, nem ismerjük történésének pontos helyét. Nem baj. Azt tudjuk róla, hogy Weöres Sándor szerint ez volt Babits legszebb verse. (Nem másolom ide, olvassa el mindenki a saját Babits-kötetében.)